

วิชา สุขศึกษาและพลศึกษา

พ 31101 สุขศึกษาและพลศึกษา
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
ภาคเรียนที่ 1

โครงสร้างรายวิชา

หน่วย	เรื่อง	ตัวชี้วัด
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1	กระบวนการสร้างเสริมและดำรงประสิทธิภาพการทำงานของระบบผิวหนัง ระบบกระดูกและข้อ และระบบกล้ามเนื้อ	พ 1.1 ม.4-6 / 1
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2	อิทธิพลต่างๆ ที่มีผลต่อพฤติกรรมทางเพศและการดำเนินชีวิต	พ 2.1 ม.4-6 / 1
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3	การสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกัน โรค ในชุมชน	พ 4.1 ม.4-6 / 1
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4	สื่อโฆษณากับสุขภาพ	พ 4.1 ม.4-6 / 2
หน่วยการเรียนรู้ที่ 5	การเคลื่อนไหวเบื้องต้น และทักษะกล ไค	พ 3.1 ม.4-6/1
หน่วยการเรียนรู้ที่ 6	การบริหารร่างกายในการเล่นกีฬาไทยและกีฬาสากล	พ 3.1 ม.4-6/4
หน่วยการเรียนรู้ที่ 7	กฎกติกา การเล่นกีฬาไทยที่สนใจและชื่นชอบ	พ 3.2 ม.4-6/2
หน่วยการเรียนรู้ที่ 8	การเล่นกีฬาไทย รูปแบบ การวางแผนการเล่นและนันทนาการ	พ 3.2 ม.4-6/4
หน่วยการเรียนรู้ที่ 9	สมรรถภาพ และการทดสอบสมรรถภาพเพื่อสุขภาพ	พ 4.1 ม.4-6/7

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1

เรื่อง กระบวนการสร้างเสริมและดำรง
ประสิทธิภาพการทำงานของระบบผิวหนัง
ระบบกระดูกและข้อ และระบบกล้ามเนื้อ

องค์ประกอบของร่างกายมนุษย์

องค์ประกอบของร่างกายมนุษย์

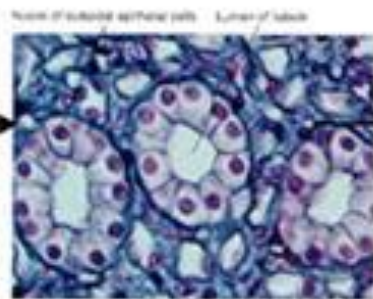

องค์ประกอบของร่างกายจะเริ่มจากหน่วยที่เล็กที่สุดเรียกว่า เซลล์ (Cell) เซลล์หลาย ๆ เซลล์จะรวมกลุ่มเป็น เนื้อเยื่อ (Tissue) เพื่อทำหน้าที่เฉพาะอย่าง เนื้อเยื่อหลาย ๆ ชนิดจะรวมกันเป็น อวัยวะ (Organ) เพื่อทำหน้าที่อย่างใดอย่างหนึ่ง อวัยวะหลาย ๆ อวัยวะที่ทำหน้าที่ประสานกันจะรวมกลุ่มกันเป็นระบบ (System)

องค์ประกอบของร่างกายมนุษย์

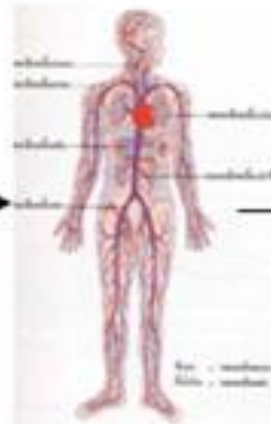
(เซลล์)

(เนื้อเยื่อ)

(อวัยวะ)

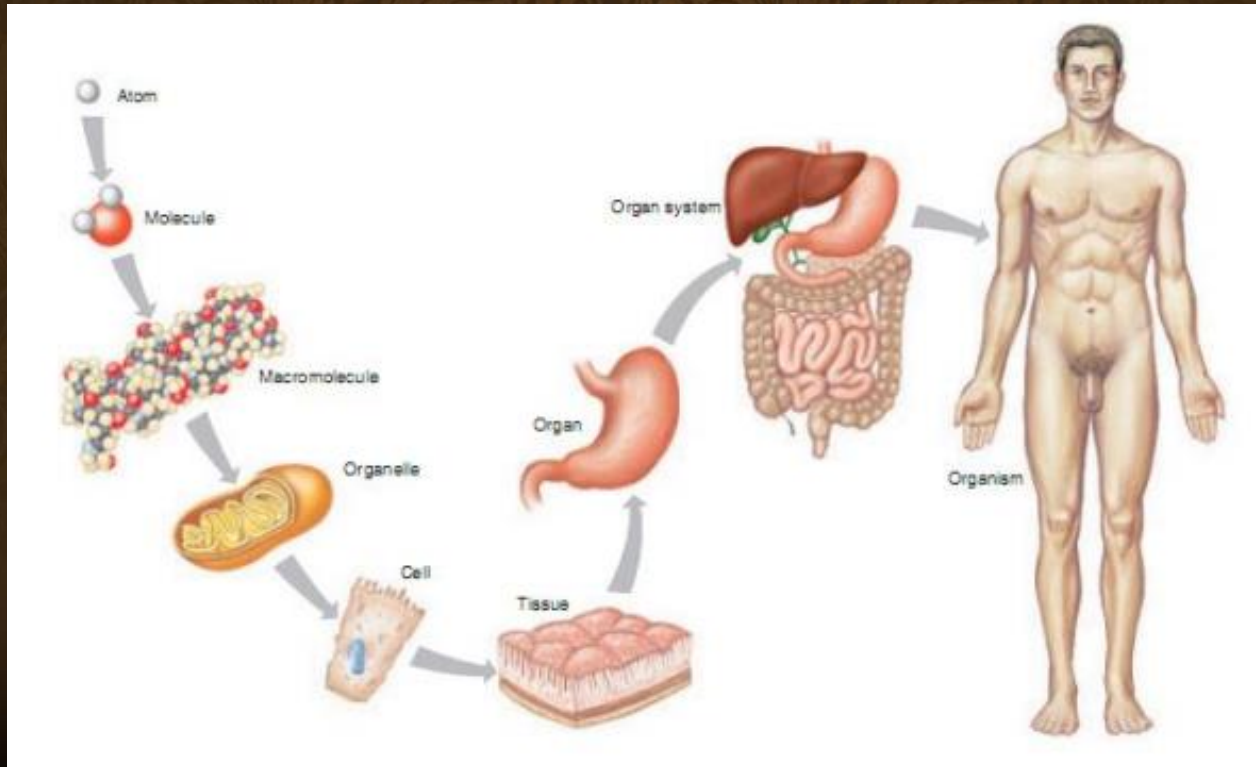

(ระบบอวัยวะ)

(ร่างกาย)

องค์ประกอบของร่างกายมนุษย์

เซลล์และทฤษฎีเซลล์

- เซลล์เป็นหน่วยโครงสร้างที่เล็กที่สุดของสิ่งมีชีวิต
  - เซลล์รวมกันเป็นเนื้อเยื่อ
  - เนื้อเยื่อรวมกันเป็นอวัยวะ
- สิ่งมีชีวิตบางชนิดมีเพียงเซลล์เดียว
บางชนิดมีหลายเซลล์
- เซลล์ของสิ่งมีชีวิต มีรูปร่าง ขนาด และ
โครงสร้างแตกต่างกัน

เซลล์และทฤษฎีเซลล์

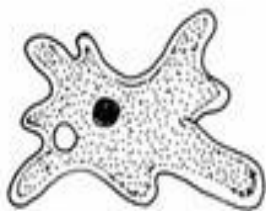
เซลล์สาหร่ายหางกระรอก

เซลล์อสุจิ

เซลล์เชื้อขี้ช้างแค้น

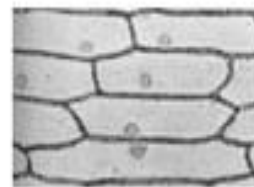
อะมีบา

พารามีซีอัม

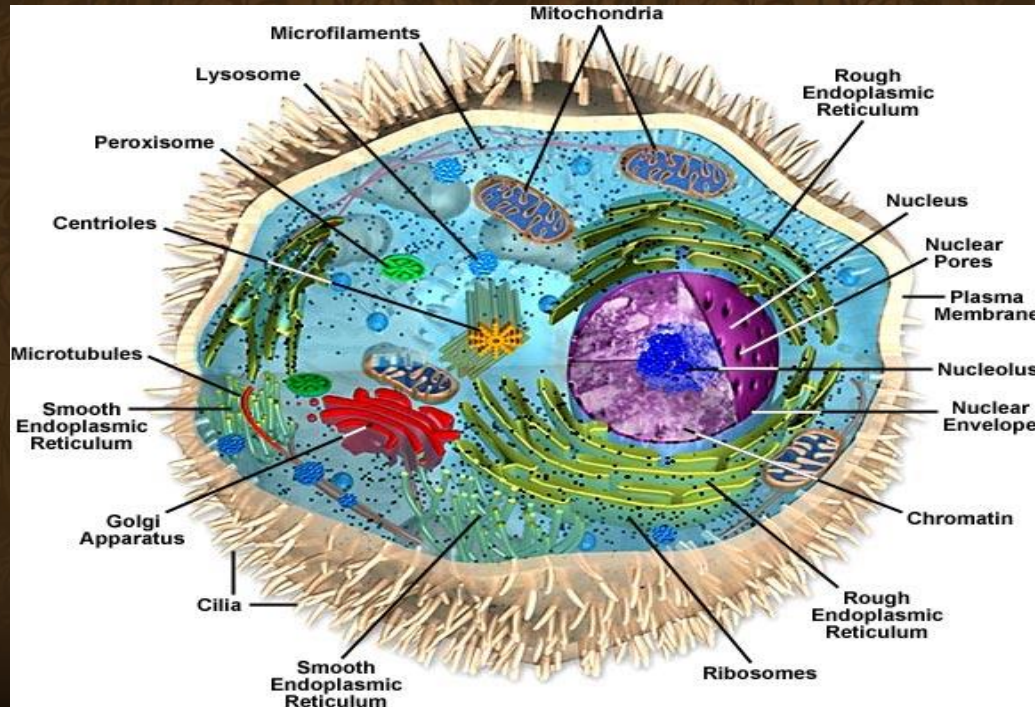

แบคทีเรีย

เซลล์เชื้อหอม

เซลล์และทฤษฎีเซลล์

เนื้อเยื่อ (Tissue)

ประกอบด้วยเซลล์ต่าง ๆ หลายชนิด แต่ละชนิดมีหน้าที่เฉพาะ
อย่าง ดังนั้น เนื้อเยื่อ (tissue) จึงหมายถึง กลุ่มของเซลล์ที่มี
ลักษณะอย่างเดียวกันมารวมกัน เพื่อทำหน้าที่อย่างเดียวกัน ใน
อวัยวะใด ๆ ที่อยู่ภายในร่างกาย

เนื้อเยื่อ (Tissue)

เนื้อเยื่อของมนุษย์ แบ่งได้เป็น 5 ชนิด ดังนี้

1. เนื้อเยื่อบุผิว (epithelial tissue)
2. เนื้อเยื่อเกี่ยวพัน (connective tissue)
3. เนื้อเยื่อกล้ามเนื้อ (muscular tissue)
4. เนื้อเยื่อประสาท (nervous tissue)

เนื้อเยื่อ (Tissue)

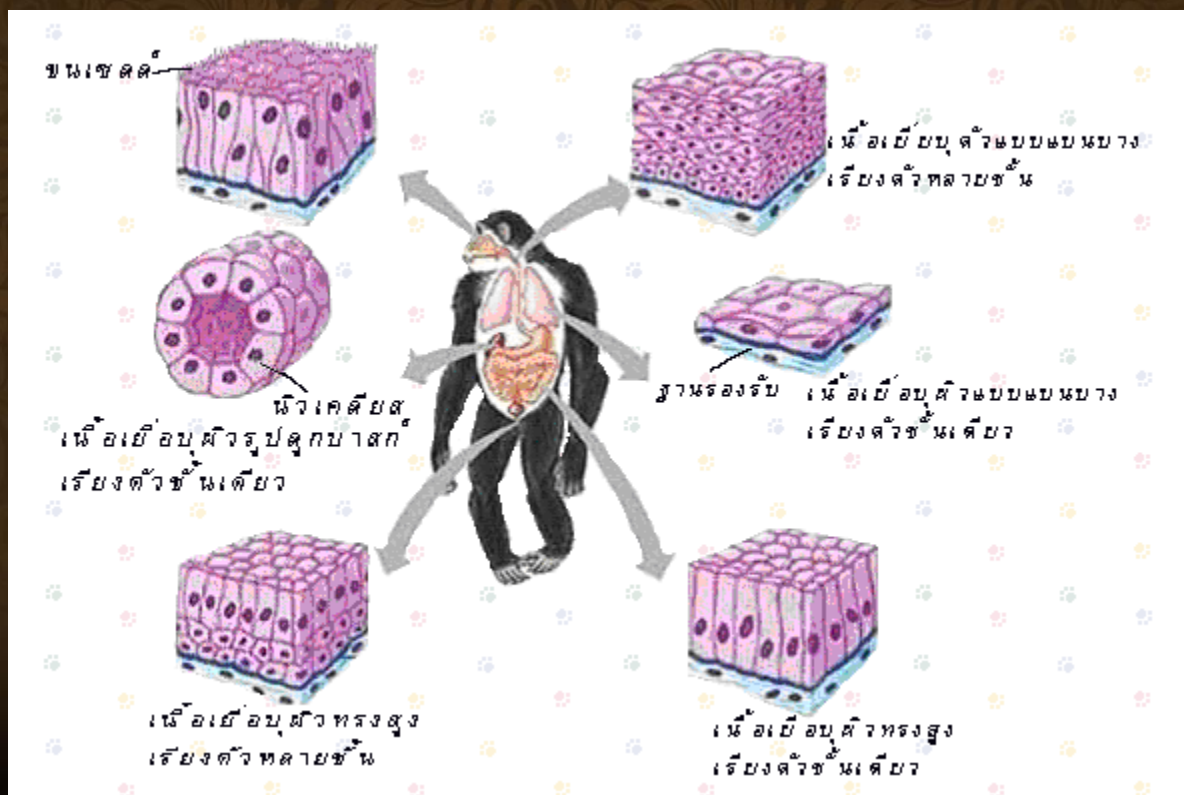

1. เนื้อเยื่อบุผิว (epithelial tissue)

เป็นเนื้อเยื่อที่ปกคลุมผิวนอกร่างกายหรือผิวที่อวัยวะภายใน มีหน้าที่รับความรู้สึก เช่น ที่ผิวหนัง เกี่ยวกับการดูดซึม เช่น เยื่อบุผิวทางเดินอาหาร การสร้างสาร และการหลั่งสาร เช่น ที่ต่อมน้ำลายและต่อมเหงื่อ เป็นต้น

1. เนื้อเยื่อบุผิว (epithelial tissue)

2. เนื้อเยื่อเกี่ยวพัน (connective tissue)

เป็นเนื้อเยื่อที่พบแทรกอยู่ทั่วไปในร่างกาย ทำหน้าที่ ยึด
เหนี่ยวหรือพยุงอวัยวะให้คงรูปอยู่ได้

2. เนื้อเยื่อเกี่ยวพัน (connective tissue)

ลักษณะของเนื้อเยื่อชนิดนี้ คือตัวเซลล์และเส้นใยกระจายอยู่ในสารระหว่างเซลล์ที่เรียกว่า เมทริกซ์ (**matrix**) ซึ่งเส้นใยที่พบได้แก่

- เส้นใยคอลลาเจน(**collagen fiber**)
- เส้นใยอีลาสติก (**elastic fiber**)
- เส้นใยร่างแห(**reticular fiber**)

2. เนื้อเยื่อเกี่ยวพัน (connective tissue)

เนื้อเยื่อเกี่ยวพันแบ่งเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

1. เนื้อเยื่อเกี่ยวพันสมบูรณ์
(connective tissue proper)
2. กระดูกอ่อน (cartilage)
3. กระดูกแข็ง (bone)
4. เลือด (blood)

3. เนื้อเยื่อกล้ามเนื้อ (muscular tissue)

เนื้อเยื่อกล้ามเนื้อ มีหน้าที่เกี่ยวกับการเคลื่อนไหวของร่างกาย โดยสามารถหดตัวได้ เซลล์กล้ามเนื้อ มีรูปร่างยาวมักเรียกว่า ไยกล้ามเนื้อ (**myofibril**)

3. เนื้อเยื่อกล้ามเนื้อ (muscular tissue)

แบ่งเป็น 3 ชนิด คือ

1. กล้ามเนื้อลาย (skeletal or striated muscle)
2. กล้ามเนื้อเรียบ (smooth muscle)
3. กล้ามเนื้อหัวใจ (cardiac muscle)

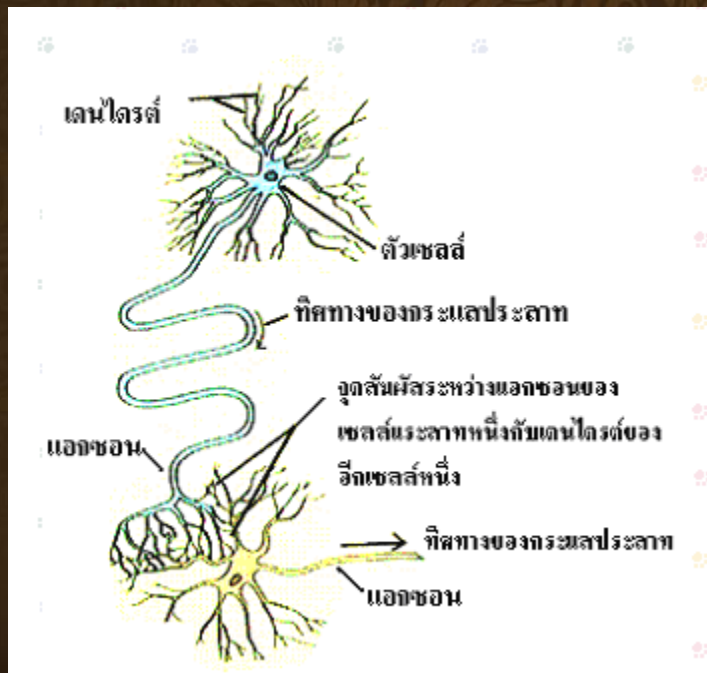
4. เนื้อเยื่อประสาท (nervous tissue)

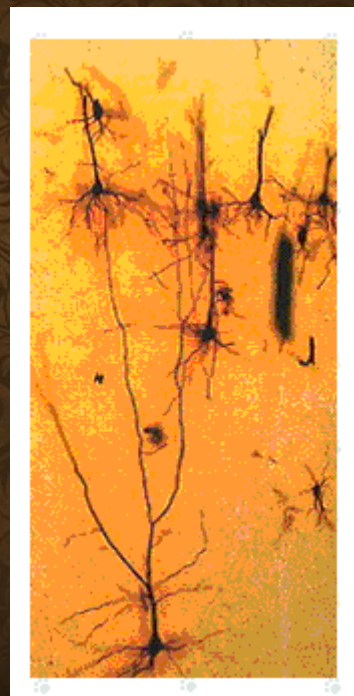
เนื้อเยื่อประสาท ประกอบด้วย

1. เซลล์ประสาท (neuron) ทำหน้าที่รับส่งกระแสประสาท
2. เซลล์เกี่ยวพันประสาท (neuroglia) มีหน้าที่สนับสนุนการทำงานของเซลล์ประสาท เช่น ยึดเหนี่ยวหรือค้ำจุนเซลล์ประสาท ซ่อมแซมบาดแผลที่เกิดขึ้นกับเซลล์ประสาท เป็นต้น

4. เนื้อเยื่อประสาท (nervous tissue)

โครงสร้างของเซลล์ประสาท

กลุ่มเซลล์ประสาท

ระบบอวัยวะ

1. ระบบปกคลุมร่างกาย (Integumentary system)
2. ระบบโครงร่าง หรือระบบกระดูก (Skeletal system)
3. ระบบกล้ามเนื้อ (Muscular system)
4. ระบบประสาท (Nervous system)
5. ระบบไหลเวียน (Circulatory system)

ระบบอวัยวะ

---

6. ระบบหายใจ (Respiratory system)
7. ระบบย่อยอาหาร (Digestive system)
8. ระบบขับถ่าย (Excretory system)
9. ระบบต่อมไร้ท่อ (Endocrine glands system)
10. ระบบสืบพันธุ์ (Reproductive system)

ระบบอวัยวะ

Zygor Media Group, Inc. © 2006

Image provided courtesy of 3DSCIENCE.COM